

120 deltagere var med til FRDK's generalforsamling og fagdag på Dalum Landbrugsskole. Foreningens formand, Henrik Terp, Odense, der sidder forrest med kaffekoppen, blev genvalgt til bestyrelsen.

midler - integrere dyreholdet og øge diversiteten. Netop diversiteten er meget central. Den kan handle om sædskifte, flere arter, efterafgrøder, bestøverstriber og skovlandbrug, sagde Janne Aalborg Nielsen og understregede, at regenerativt landbrug er en meget stor og divers værktøjskasse.

Livet i jorden er vigtigt

Nye dyrkningsformer, hvor målet er at skabe en levende jord med høj biologisk aktivitet, var i fokus på FRDKs fagdag, der bød på indlæg fra ind- og udland

✍ Annemarie Bisgaard

Lysten til at nytænke dansk planteavl i en bæredygtig retning er absolut til stede. Det fremgik af det program, som FRDK - Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark - præsenterede på en fagdag på Dalum Landbrugsskole sidst i februar. Indlæggene kredsede om sund jord ud fra pløjefri dyrknings-systemer, conservation agriculture (CA), regenerativt landbrug og efterafgrøder. 120 deltagere lyttede til otte spændende indlæg.

Divers værktøjskasse

- Regenerativt landbrug vinder indpas både i vores hverdag og i videnskabelig litteratur. Men det regenerative landbrug er ikke så veldefineret som hverken CA eller økologi, fortalte Janne Aalborg Nielsen, Seges, der definerede regenerativt landbrug som en 'paraply-term' for en række metoder, principper og praksis-

ser, der øger økosystemets bæreevne, opbygger jordens indhold af humus, biodiversitet, frugtbarhed samt øger jordens robusthed.

- I praksis handler regenerativt landbrug om at fodre økosystemet, holde jorden dækket, minimere forstyrrelser - også med syntetiske gødninger og sprøjte-

Regenerativt i praksis

Den engelske landmand Jake Freestone, der er farm manager på en 1.600 ha stor ejendom, fortalte på en online forbindelse om regenerativt landbrug i praksis. Siden 2003 har han ændret Overbury Farm fra almindelig dyrkning med plov over CA til i dag at dyrke jorden efter regenerative principper.

- Vi er gået efter fire hovedstrategier, nemlig såning uden pløjning og harvning, anvendelse af efterafgrøder, så jorden er dækket hele tiden, langvarige sædskifter med flere forskellige afgrøder og stigende mængde af bælgrugter, og endelig integration af husdyr i agerbruget, sagde Jake Freestone og nævnte, at de blandt andet dyrker 90 ha grønsager og har 900 får.

Dyrkningsmetoden har ændret jorden markant. Især jorderosionen er reduceret så meget, at den lette jord ikke længere flyver væk, og de våde jorde ikke længere er så våde. Af andre plusser nævnte han mindre brug af kvælstof uden udbytetab og en stigning i humusindholdet på omkring 0,2 procentpoint årligt. Den ændrede dyrkningsmetode har også halveret ejendommens dieselforbrug og reduceret omkostningerne til etablering af afgrøderne mærkbart, blandt andet fordi såning foretages direkte i den grønne efterafgrøde uden nedvisning eller jordbearbejdning. Hertil kommer, at sneglegift nu er eneste kemi, og at antallet af fuglearter er øget i stor stil på markerne ifølge videnskabelige undersøgelser. ■

"Det er vigtigt at have sit mindset med, hvis man går ind i regenerativt landbrug", fortalte Janne Aalborg Nielsen, Seges.

Bælgsæd i efterafgrøder

Nye muligheder med 25 procent bælgsæd i lovpligtige efterafgrøder

✎ Lars Møller, HortiAdvice,
lars@hortiadvise.dk

Projektchef Hans Henrik Pedersen, FRDK, fortalte om mulighederne med ny regel med 25 procent bælgsæd i lovpligtige efterafgrøder.

På FRDK's fagdag gennemgik projektchef Hans Henrik Pedersen kravene og de foreløbige resultater af forsøg med 25 procent bælgsæd i efterafgrødeblandingerne.

En almindelig lovpligtig efterafgrøde stiller krav om 25 kg/ha N-eftervirkning og kan destrueres 20. oktober. De nye blandinger med bælgsæd stiller krav om 50 kg/ha N-eftervirkning og kan tidligst destrueres 1. februar – dermed er der en forventning om, at de står grønne vinteren over.

I et demonstrationsprojekt har FRDK afprøvet forskellige blandinger og typer af bælgsæd blandt andet fire forskellige blandinger med 25 procent bælgsplanter. Ud fra den liste, som myndighederne tillader, er det kun vintervikke og blodkløver, som Hans Henrik Pedersen finder relevante ved såning sommer og efter høst.

Gode efterafgrødeblandinger

Den blanding, som foreløbig virker mest lovende i forhold til prisen, og som vil blive solgt i shopFRDK, indeholder vintervikke (14 kg), blodkløver (1,5 kg), honningurt (8 kg) og olieræddike (3,5 kg). Blandinger med mange arter har dog også betydning for efterafgrødens driftssikkerhed alt efter vejret, jordtypen og såtidspunktet – det gælder for eksempel blandingen CarbonFarm2021 med 10 forskellige arter, herunder fem arter af bælgsplanter.

- Mange vil gerne have en kraftig, høj, blomstrende efterafgrøde i efteråret, men vintervikken fryser væk, hvis den når at blive for kraftig i efteråret. Lidt senere såning giver bedre overvintring af vintervikken, fortalte Hans Henrik Pedersen. Blodkløver har vist sig endnu mere vinterfast.

C/N-forholdet

Levende efterafgrøder til foråret skaber mere liv i jorden og kan holde på mere kvælstof vinteren over – specielt på sandjord. Modsat giver de også udfordringer med at få jorden tidligt klar til såning af vårsæd. Her kan en vissen, sort honningurt hjælpe lidt på temperaturen.

- Samtidig bør man også have fokus på C/N-forholdet. Efterafgrøder med lavt C/N-forhold, som fryser væk, bliver hurtigere omsat og med lettilgængeligt N i det tidlige forår. Overvintrende efterafgrøder med højt C/N-forhold kan måske holde mere N, men frigives først senere på foråret, lød det fra projektchefen. ■

Status på glyfosat

Roundup's skæbne i EU er ikke endeligt afklaret – men det er tæt på

✎ Lars Møller, HortiAdvice
lars@hortiadvise.dk

I gennem de seneste år har der været meget politisk fokus på Roundup og mulige negative miljøpåvirkninger.

- Roundup er blandt andet blevet beskyldt for at være kræftfremkaldende. Skiftende EU-ekspertgrupper under AGG (Assessment Group on Glyphosate) har nu endeligt indstillet "at glyfosat ikke opfylder kriterierne for at blive klassificeret som kræftfremkaldende". Det fortalte den svenske konsulent Marcus Willert, HIR, på FRDK's fagdag, hvor han gennemgik de restriktioner, glyfosat er blevet pålagt i Sverige, Tyskland og Frankrig.

Sverige, Tyskland og Frankrig

I Sverige er det ikke længere tilladt at anvende glyfosat før høst af korn. Desuden er der nye krav om maksimalt én behandling pr. vækstsæson.

I Tyskland er der kommet mange nye begrænsninger. Udgangspunktet er, at der ikke må anvendes glyfosat, medmindre anvendelsen kan begrundes med særligt behov, og at man forinden har prøvet alternative forebyggende foranstaltninger som såtidspunkt, sædskifte, mekaniske metoder og pløjning. Behovet skal dokumenteres med billeder og konsulentekklæring. Anvendelse i stub kan kun ske mod flerårigt ukrudt.

I Frankrig er den maksimale dosering for glyfosat reduceret med 60 procent til 1.080 gram årligt pr. hektar, dog med undtagelse af særlige situationer med rod ukrudt.

Uanset de nye begrænsninger ser det ud til, at der i alle berørte lande arbejdes med at undtage direkte såning og pløjefri dyrkning fra glyfosat-restriktioner. Det gælder både i Tyskland og Frankrig.

Danmark

I Danmark er glyfosat også til politisk debat og afventer EU's endelige afgørelse i 2022. Samtidig er der stigende fokus på biodiversitet og kulstof i landbruget. Dermed også stigende politisk interesse for de positive effekter af reduceret jordbehandling og pløjefri dyrkning. FRDK har i høringssvar vedr. glyfosat gjort det klart, at CA er afhængige af glyfosat for at kunne udføre pløjefri dyrkning. EU's endelige afgørelse på glyfosat forventes til efteråret 2022 ifølge Marcus Willert. ■

Marcus Willert, der arbejder som EU-rådgiver ved HIR i Sverige, fortalte på FRDK's fagdag om status på glyfosat.

Artiklerne fra fagdagen hører til projektet: "Pløjefri dyrkning af grønsager", støttet af Produktionsafgiftsfonden for Frugt og Gartneriprodukter.